

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

597

Vragen van de leden **Timmermans** en **Blom** (beiden PvdA) aan de staatssecretarissen van Defensie en van Economische Zaken over *het JSF-project*. (Ingezonden 21 november 2003)

1

Kent u het recente artikel over de exportversie van de F-35 (de «JSF-lite»)¹

2

Heeft het Amerikaanse ministerie van Defensie een contract ter waarde van \$ 603 miljoen verleend aan Lockheed Martin voor de aanschaf van materieel en diensten ter ondersteuning van de ontwikkeling van een exportversie van de JSF? Wat is de reden voor een aparte ontwikkeling van een JSF-lite?

3

Is de JSF-lite ook bedoeld voor Nederland? Zo ja, hoe is dit te rijmen met de positie van Nederland als level-2 partner in de ontwikkeling van de JSF? Ontstaan er nu twee ontwikkelingstrajecten, één voor de Amerikanen en Britten en één voor de rest?

4

Zal de JSF-lite als gevolg van Amerikaanse exportrestricties over minder goede stealth-technologie

beschikken en software van mindere kwaliteit herbergen dan de Amerikaanse versie? Op welke andere punten zal de «lite»-versie achterblijven bij de Amerikaanse variant?

5

Heeft u bij de besluitvorming rond de deelname aan het JSF-project rekening gehouden met de mogelijkheid dat Nederland een mindere versie van de JSF zou krijgen? Is dit ook meegenomen in de vergelijking met de concurrenten van de JSF? Zo nee, moet de vergelijking met andere toestellen dan niet worden overgedaan, waarbij de JSF-lite als uitgangspunt moet dienen?

6

Wat zijn de strategische gevolgen voor de positie van de Koninklijke Luchtmacht als Nederland de beschikking krijgt over een toestel van mindere kwaliteit dan waarmee de Amerikanen vliegen? Kan Nederland dan nog wel meedoen met de Amerikanen op het door de Luchtmacht zo gewenste niveau?

7

Wat betekent de komst van een JSF-lite voor de orders voor het Nederlandse bedrijfsleven? Komt Nederland in de productiefase van de JSF straks alleen nog maar in aanmerking voor orders voor de

JSF-lite of kan er ook werk voor de beste JSF worden gegenereerd?

¹ Defence Systems Daily, 11 november jl., «JSF-Lite coming to market?»

Antwoord

Antwoord van staatssecretaris **Van der Knaap** (Defensie), mede namens de staatssecretaris van Economische Zaken. (Ontvangen 12 januari 2004)

1

Ja.

2 en 3

De JSF wordt ontwikkeld aan de hand van eisen die zijn opgenomen in het Operational Requirements Document (ORD). Het ORD is goedgekeurd door de betrokken Amerikaanse en Britse overheden en, met het ondertekenen van het Memorandum of Understanding (MOU) inzake de participatie van Nederland aan het SDD-programma, overgenomen door alle SDD-partners. In het MOU is opgenomen dat Nederland een JSF kan aanschaffen die volledig voldoet aan de eisen in dit document. Hierbij is als voorwaarde opgenomen dat het aan Nederland te leveren vliegtuig qua technologie-overdracht ook voldoet aan de eisen in het kader van de Amerikaanse National Disclosure Policy (NDP). Binnen het SDD-programma wordt bepaald welke technologieën op basis van het

NDP niet kunnen worden vrijgegeven aan de partnerlanden en welke (additionele) voorzieningen in de JSF-vliegtuigen moeten worden aangebracht om aan de eisen van het ORD te blijven voldoen. In het MOU is voorts vastgelegd dat de configuratie voor de partnerlanden zo veel mogelijk gelijk zal zijn aan die van de Amerikaanse strijdkrachten. Het Amerikaanse ministerie van Defensie heeft onlangs inderdaad een contract verleend aan Lockheed Martin voor de aanschaf van materiaal en diensten ter ondersteuning van de «JSF International Partner Version». Het betreft een aanvulling op het hoofdcontract dat in oktober 2001 bij de aanvang van de SDD-fase van de JSF is afgesloten met Lockheed Martin. De aanvulling, Delta-SDD genoemd, vloeit voort uit het feit dat zeven partnerlanden een MOU voor participatie in de SDD-fase hebben getekend, nadat het hoofdcontract al aan Lockheed Martin was gegund. Het Delta-SDD-contract is alleen een aanvulling op het SDD-contract, want er bestaat slechts één ontwikkeltraject dat moet voorzien in de behoeften van alle partnerlanden. Een deel van de aanvulling betreft de ontwikkeling van de genoemde (additionele) voorzieningen. Het aanvullende contract biedt voorts de mogelijkheid om tegemoet te komen aan specifieke behoeften van partnerlanden, waardoor interoperabiliteit met andere wapensystemen van de partnerlanden kan worden bereikt. Naast specifieke eisen voor het vliegtuig gaat het hierbij ook om trainings-, logistieke en informatiesystemen en eventuele specifieke milieuaspecten.

4, 5 en 6

Alle vliegtuigen die zullen worden geleverd aan de Verenigde Staten en de internationale partners zullen voldoen aan dezelfde ORD-eisen. Als gevolg van de NDP-regels moet voor de partners een aantal ORD-eisen evenwel op een alternatieve wijze worden ingevuld. Daarmee wordt echter geen afbreuk gedaan aan de eisen die gelden voor alle JSF-gebruikers. Interoperabiliteit is een belangrijke eis uit het ORD. Nederland is met het te leveren toestel dus interoperabel met alle belangrijke bondgenoten, inclusief de Verenigde Staten. Nederland zal in de toekomst

gezamenlijk met de Verenigde Staten kunnen blijven opereren.

De eisen uit het ORD zijn gebruikt voor de kandidatenevaluatie. Er is dus geen aanleiding deze evaluatie over te doen.

7

Het Nederlandse bedrijfsleven kan in principe meedingen naar alle JSF ontwikkelings- en productiecontracten, binnen de beperkingen van de NDP.